

Riktlinjer för riksfärdtjänst

Varberg, Falkenberg, Halmstad, Hylte och Laholm

2025-10-03

Allmänt

Riksfärdtjänst är en ersättning för reskostnad för den som på grund av stor och varaktig funktionsnedsättning inte kan resa till normala reskostnader inom Sverige utan måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Riksfärdtjänst är avsedd för personer vars funktionsnedsättning är varaktig. Vägledning hämtas från aktuell rättspraxis.

Riktlinjer och tillämpningar ska så långt det är möjligt anpassas till allmän kollektivtrafik. Riksfärdtjänsten kompenserar inte brist på allmän kollektivtrafik.

En resa som kan ske med allmän kollektivtrafik ska ske med allmän kollektivtrafik.

Bakgrund

Region Halland är regional kollektivtrafikmyndighet i Hallands län. Kollektivtrafiken ska enligt övergripande nationella mål inrättas så att personer med funktionsnedsättning kan använda den allmänna kollektivtrafiken (proposition 1999/2000:79).

Riksfärdtjänst regleras i lag om riksfärdtjänst SFS 1997:735.

Lagen ger folkbokföringskommunen ansvaret att lämna ersättning för fördyrade reskostnader, men även rätt för kommunen att överlåta ersättningsansvaret till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet. 1 och 3 §§ SFS 1997:735.

Ett skriftligt avtal reglerar överlåtelsen av uppgiften från respektive kommun till Region Halland 3 § SFS 1997:735.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att det ska fungera som en vägledning vid myndighetsutövning/handläggning och som ett hjälpmedel för att den som ansöker om riksfärdtjänst skall kunna bedömas rättssäkert utifrån samma grund. Riktlinjerna kan inte inskränka en persons rättigheter i förhållande till lagen men kan däremot ha bestämmelser i frågor som inte regleras i riksfärdtjänstlagen.

Tillämpning

Riktlinjernas praktiska tillämpning utformas av ansvarig förvaltning Hallandstrafiken, Region Halland.

Avgifter

Resenären betalar en egenavgift, vars storlek beslutas av regeringen, förordning (1993:1148) om egenavgifter med riksfärdtjänst, och baseras på det kortaste vägvståndet oavsett färdmedel mellan start och målpunkt. Egenavgiften är schabloniserad men ska avspegla normala reskostnader med tåg.

Handläggning

Prövning av tillstånd

Region Halland prövar rätten till riksfärdtjänst för personer som är folkbokförda i de kommuner i länet som överlåtit uppgiften att ansvara för färdtjänst och riksfärdtjänst. Beslut om riksfärdtjänst fattas av handläggare på delegation från Driftnämnd Kollektivtrafik.

Ansökan om riksfärdtjänst

Ansökan om riksfärdtjänst sker inför varje resa. Vid regelbundna resor till samma resmål kan tillstånd ges för ett visst antal resor med specificering av resmål, färd sätt och begränsad tid.

Ansökan om riksfärdtjänst ställs skriftligt eller muntligt till Region Halland senast 4 veckor före resa. Undantag kan göras för resa som inte har kunnat planeras i god tid, exempelvis för begravning. Varje beslut föregås av en utredning.

Funktionsnedsättningens omfattning och varaktighet ska på begäran kunna styrkas med utlåtande från behörig sjukvårdspersonal som har kännedom om den sökandens funktionsnedsättning t. ex. läkare, fysioterapeut.

Avsteg från riktlinjerna kan ske efter individuell prövning i det enskilda fallet efter samråd i handläggargruppen och godkännande av färdtjänstavdelningens chef.

Behandling av personuppgifter

Vid handläggning av riksfärdtjänsttillstånd samt planering och samordning av riksfärdtjänstresor används datorstöd. Personuppgifter som hanteras i detta sammanhang omfattas av Allmänna dataskyddsförordningen (GDPR). I enlighet med dataskyddsförordningen finns hos Region Halland utsett ett dataskyddsombud som ska kontrollera att Region Halland hanterar personuppgifter på rätt sätt och följer det som står i dataskyddsförordningen.

Tillstånd

Generella bestämmelser enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst.

1 § En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

5 § Tillstånd skall meddelas om

1. resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare,
 2. ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet,
 3. resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun,
 4. resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, och
 5. resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.
- Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

6 § Om den som söker tillstånd till riksfärdtjänst behöver ledsagare under resan, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

7 § Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färd sätt.

Förutsättningar för tillstånd

Tillstånd ges under förutsättning att:

- resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun.
- resan på grund av funktionsnedsättning måste företas på ett dyrare sätt än med 2 klass tåg, eller inte kan ske utan ledsagare
- ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet
- resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna
- resan inte är en tjänsteresa, arbetsresa eller studieresa
- resan inte är till och från sjukvård
- resan inte redan är genomförd

Område

Riksfärdtjänst gäller inom Sverige, från en kommun till en annan, där färdtjänst och länsfärdtjänst inte kan nyttjas.

Riksfärdtjänstens tider

Riksfärdtjänsten kan användas på samma tider som den allmänna kollektivtrafiken.

Val av färdmedel

Tillståndet för riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färd sätt.

Det är omfattningen av den sökandes funktionsnedsättning som avgör valet av färdmedel.

- I första hand används allmän kollektivtrafik.
- I andra hand används allmän kollektivtrafik kombinerat med bil/specialfordon.
- I tredje hand används bil från dörr till dörr.

Annan prioritering kan ske om resan därigenom blir billigare. Avsaknad av allmän kollektivtrafik på aktuell sträcka, avgångstider som inte passar eller brist på ledsagare är inte skäl till att bli beviljad resa med bil.

Vid resor med allmän kollektivtrafik uppmanas kunden att köpa biljett med billigaste prisalternativet i så stor utsträckning som möjligt.

Varaktighet

Funktionsnedsättningens varaktighet ska vara mer än sex månader från ansökningstillfället.

Riksfärdtjänst för barn

Barn beviljas riksfärdtjänst om resan måste ske på ett särskilt kostsamt sätt. Om sökanden är under 18 år ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Särskilt beaktas att mindre barn utan funktionsnedsättning normalt åker åtföljd av vuxen i den allmänna kollektivtrafiken.

Ledsagare

Ledsagare beviljas om det är en förutsättning för resans genomförande. Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan. Beviljat antal ledsagare åker med utan egenavgift. Ersättning kan även ges för fram- eller återresa med billigaste färdmedel, om ledsagare genomför utan resenären. Det är resenärens ansvar att anskaffa ledsagare.

Riksfärdtjänstens utförande

Beställning och avbeställning

För resor med allmän kollektivtrafik köper kunden sina biljetter på egen hand.

Efter resans genomförande skickas originalbiljetterna till Färdtjänstavdelningen för ersättning och då sker en reglering av egenavgiften. Biljetterna ska skickas in senast 4 veckor efter resans avslut.

För resa med bil/specialfordon bokar kunden resan på Hallandstrafikens beställningscentral. Resenären meddelas restider senast två dagar före avresa. Egenavgiften faktureras i efterhand.

Bil/Specialfordon - avbeställning ska ske senast ett dygn före avresa.

För alla färdstätt gäller

Vid ombokning/avbeställning som sker på grund av sjukdom utgår ingen avgift mot uppvisande av läkarintyg.

Vid ombokning/avbeställning som inte beror på sjukdom kan hela eller delar av kostnaden för resan debiteras resenären.

Samordning

Resorna samordnas regelmässigt hela eller delar av sträckan. Restiden och sträckan kan bli längre vid samordnade resor. Undantag från samordning kan göras efter särskild prövning om det är en förutsättning för resans genomförande.

Anpassning av restid

För att få maximal samordning i den särskilda kollektivtrafiken kan anpassning av restiden ske. Utgångspunkten är att resor upp till 20 mil kan ändras inom halvdag och resor över 20 mil inom heldag. Vid större helger och hög trafikbelastning kan ändring ske +/- 1-2 dagar. Funktionsnedsättningens omfattning och i vissa fall ändamålet med resan kan påverka tidsanpassningen.

Medresenär

Person som inte är ledsagare men som medföljer på resan benämns medresenär. Medresenär kan medfölja i personbil eller specialfordon i mån av plats. Resenärer genom samordning har företräde till plats i bil. Medresenären erlägger samma taxa som riksfärdtjänstresenären.

Bagage och hjälpmedel

Vid resa med allmän kollektivtrafik får bagage medföras enligt trafikföretagens bestämmelser. Vid resa med bil/specialfordon gäller 1 bagage per resenär plus ett för resan nödvändigt förflyttningshjälpmedel.

Husdjur

Husdjur får medföras enligt trafikföretagens anvisningar i den allmänna kollektivtrafiken. För resor med bil/specialfordon får ett husdjur medföras i bilens bagageutrymme, på ett för djuret och medpassagerarna säkert sätt. Undantag kan göras när medicinska behov kräver att en servicehund behöver sitta bredvid resenär i baksäte. Resenären ansvarar för att ta med sätesskydd som hunden kan sitta på.